

Bijeenkomst 'Elektrisch rijden voor gemeenten' op Ecomobiel 2012

De bijeenkomst 'Elektrisch rijden voor gemeenten' was een mooie opstap naar de beursvloer van EcoMobiel, op 9 en 10 oktober in Ahoy Rotterdam. Zo'n vijftig gemeenteambtenaren en andere deelnemers kwamen naar deze themaochtend van AgentschapNL in samenwerking met de Taskforce Elektrisch rijden. Een bijeenkomst met veel informatie, onderzoeksresultaten en best practices van gemeenten. En gelegenheid tot doorpraten met collega's na afloop tijdens de netwerklunch.

De E-award: in de versnelling

Welke gemeente boekte in 2012 de meeste vooruitgang met de invoering van het elektrisch rijden? Willem Jan van Grondelle, directeur van Stichting Natuur en Milieu, deed verslag van de stand van zaken voor de E-Award, waarmee de stichting gemeenten wil stimuleren om de invoering van het elektrisch rijden te versnellen. 51 gemeenten hebben zich voor de wedstrijd aangemeld. "Het gaat niet om 'de beste'", benadrukte Van Grondelle, "maar om wie de meeste versnelling weet te realiseren: met laadinfrastructuur, meer voertuigen op de weg en beleid en commitment." In het voorjaar van 2013 maakt de jury bekend wie de sterkste 'versneller' is, deze ontvangt op het Jaarcongres in 2013 de bokaal van het Formule-E team.

Faciliteren of stimuleren?

Voor haar masterstudie transporteconomie aan de VU onderzocht Alise Boonen in opdracht van APPM en Dicio het effect van maatregelen door gemeenten op de aanschaf van elektrische voertuigen.

Een positief effect op het aantal elektrische auto's in een gemeente hebben de aanleg van laadpunten, de gemeente als 'launching customer' en aanschafsubsidies. "Directe financiële prikkels en zichtbaarheid werken in dit stadium het beste", concludeert de onderzoekster. Geen effect vond ze bij laadpuntsubsidies, parkeervoordelen en communicatie. "Is de gemeente eigenlijk wel verantwoordelijk voor de communicatie over elektrisch rijden," vraagt ze, "of is dat aan de marktpartijen, net als bij andere technologie?" Een van de deelnemers betoogt dat communicatie wel degelijk effect heeft: bij de gemeente Amsterdam blijkt Twitter goed te werken, bijvoorbeeld als nieuwe laadpunten worden geïntroduceerd. "Vooral omdat inwoners dan zelf reageren op het onderwerp." Op grond van haar resultaten adviseert Alise gemeenten om elektrisch rijden te faciliteren, maar verder te wachten tot de markt meer zijn werk heeft gedaan: "Niet teveel te pushen of dichttimmeren."

'Best practices': het enthousiasme van Haarlemmermeer en Zaanstad

De gemeente Zaanstad wil klimaatneutraal werken in 2020. "We wilden een gevoel van urgentie creëren," aldus Duurzaamheidscoach Tom Groot. De ambities krijgen onder meer vorm in voorbeeldgedrag van de gemeente. En in het nieuwe stadhuis, met zestien laadpunten in de nieuwe parkeergarage. Onderzoek naar ervaringen van chauffeurs leidde ertoe dat de auto's nu opgeladen klaar staan. Gemak dient immers de mens. Een handige innovatie vindt Tom de smartphone-app waarmee je kunt zien welke auto uit het wagenpark op dat moment opgeladen klaar staat. Hij is blij met de uitkomst dat zo'n zeventig procent graag in de elektrische wagens van de gemeente te rijden.

(38 procent 'best leuk' en 31 procent 'heel leuk'). Zijn advies: "Deel je ervaringen en neem je collega's mee in je enthousiasme."

Enthousiasme werkt ook aanstekelijk bij de gemeente Haarlemmermeer, vertelt Marja Gemser, manager van het team Services. Waar de beleidsambtenaren aanvankelijk voorzichtig waren, omdat de markt voor elektrische auto's nog zo in beweging is, drongen B&W aan op meer elektrisch. "Een uitdaging voor ons team", vertelt Marja. De grootste uitdaging bleek het echter om de interne klanten mee te krijgen. "Verplaats je in je klanten en respecteer hun angst." Zorg voor duidelijke instructies en laat mensen op een ontspannen manier kennismaken met elektrisch rijden. Breng het onderwerp regelmatig, maar wel gedoseerd onder de aandacht in interne media. De laadpaal voor de deur helpt mee aan de zichtbaarheid. "Benut het enthousiasme van de early adopters om anderen over de drempel te helpen. Houd het vooral leuk."

Best practices zijn binnenkort ook te vinden op het webportaal voor elektrisch vervoer, *EVnetwerk*. Een platform voor iedereen die geïnteresseerd is in dit onderwerp en graag in de ervaringen deelt.

RoadShow

De EV-RoadShow van vereniging DOET voorziet ook in goede voorbeelden. Gemeenten kunnen deze in drie varianten inhuren voor hun promotie voor elektrisch vervoer, vertelt Steef Korfker. De RoadShow komt langs met een trailer, praktijkexperts en diverse modellen voertuigen en laat bezoekers elektrisch rijden ervaren. "Handig voor kleinere gemeenten, die daar zelf niet de tijd of het geld voor hebben", vertelt Gijs Gerrits van gemeente Beuningen. Ook Erik Mol van gemeente Bronkhorst vindt het "een goede manier om te laten zien hoe dat nou allemaal werkt en wat je ermee kunt. Vooral omdat ondernemers uit de eigen gemeente kunnen meedoen. Zo kom je weer in contact met elkaar."

Niet zo somber

De beslissing om een aanvraagstop in te stellen voor E-laad, is deze ochtend een belangrijk gespreksonderwerp. Maarten Linnenkamp, lid van de Taskforce Formule E-Team, roept de gemeenteambtenaren op hun vragen en wensen in te brengen bij de Taskforce. "Welke rol kunnen wij daarin vervullen, wat hebt u daarbij als gemeente van ons nodig? Dan bekijken wij wat we kunnen ondernemen om het voorlopige gat op te vullen, bijvoorbeeld door samen een aanbesteding uit te schrijven." Aanknopingspunten om het gat van E-laad op te vullen, ziet hij in de aanpak van de luchtkwaliteit en de samenwerking met netbeheerders. "Niet gaan zitten wachten, maar samen dingen dóen."

Hij bestrijdt het sombere beeld dat tv-programma 1Vandaag de avond tevoren schetste. Het gaat juist goed, vindt Maarten: "In twee jaar tijd is de prijs al sterk gedaald en de actieradius van onze auto's veel groter geworden, tot 150 km zelfs."

E-laad maakt plaats voor de markt

Namens het ministerie van EL&I licht Ingrid Post het besluit van de minister toe, om met E-laad te stoppen. "Dankzij E-laad zijn er nu bijna 2.000 openbare laadpunten. Nederland is met zijn laadinfrastructuur koploper in Europa." De stichting heeft dus goed werk verricht, vindt de minister. Maar nu moeten initiatieven uit de markt de ruimte krijgen. De minister staat een rolverdeling voor ogen, waarin gemeenten en provincies verantwoordelijk zijn voor de concessies en aanbestedingen.

De netbeheerders zorgen gewoon alleen voor de aansluiting op het net. En de markt neemt de plaatsing, beheer en dienstverlening over.

Directeur van E-laad Onoph Caron vertelt hoe de stichting in 2009 begon met de intentie om namens de overheid 10.000 laadpunten in het publieke domein te plaatsen. Het aantal aanvragen overtrof ruimschoots de verwachtingen. Ook bleken de werkelijke kosten met zo'n €3.000,- per paal hoger dan de bij de start geraamde €500. "De pot is dus gewoon al leeg."

De aanvragen die E-laad nog in portefeuille heeft, worden gewoon afgehandeld. Tot 2014 zorgt het gewoon ook nog voor beheer en onderhoud en bijvoorbeeld opstalverzekering. Ook de bijzondere afspraken met G4 blijven bestaan. De netbeheerders zullen nu moeten bekijken hoe zij hun rol kunnen blijven spelen, maar zullen ruimte zoeken voor een aanvullende bijdrage", zegt hij toe. Er dreigt nu een periode waarin er niets gebeurt. Hij roept partijen op om mee te denken over oplossingen. Ook gemeenten. "Wie iets wil, moet ook financieel over de brug komen."

Makkelijker gezegd dan gedaan. Bregje Tettelaar van gemeente Houten reageert: "Onze inwoners komen na het nieuws over het einde van E-laad met allerlei creatieve oplossingen. Daar moeten wij het wel van hebben, want wij hebben simpelweg geen budget om zelf die palen te plaatsen. Waar kunnen wij daarin met hen meegaan of niet?" Een vraag die meer deelnemers hebben voor de Taskforce: hoe flexibel kunnen gemeenten hiermee omgaan?

Ingrid Post constateert dat de markt er wel is, maar dat "we eerst nog met een onrendabele top zitten." De vraag, ook in de zaal, is dus hoe groot het gat is dat we moeten zien te dichten. "De uitdaging om een verdienmodel te vinden waarmee we die kosten kunnen terugverdienen." De Taskforce wil met meerdere partners en marktpartijen voorstellen formuleren om de hoge kosten te reduceren, de gunningsprocedures bekijken en een blauwdruk voor gemeenten neerleggen. Wellicht kan een publiek-privaat consortium voor een oplossing zorgen voor de financiering van publieke laadpunten die met E-laad wegvalt. Daarin is een mogelijke rol weggelegd voor de netbeheerders en marktpartijen en voor publieke partijen als Rijk en gemeenten. "Zodat we die koppositie kunnen behouden en uitbouwen."

[reacties]

Bregje Tettelaar, beleidsmedewerker gemeente Houten:

"Er zijn veel vragen nu E-laad geen aanvragen meer in behandeling neemt, dus het is een goed moment om collega's te spreken: wat hebben anderen voor oplossingen? Hier in Houten hebben we nu negen laadpunten aangelegd en vijf zitten er nog in de pijplijn. Wij hebben als gemeente nauwelijks budget omdat zelf te financieren; we kunnen hooguit oplossingen faciliteren. Wat is dan effectief en hoe pak je dat aan? Dat zou ik ook aan de Taskforce willen voorleggen. Onze inwoners komen nu wel met allerlei creatieve ideeën, de vraag is nu hoe wij hun enthousiame kunnen honoreren."

Bart Vertelman, programmabureau Luchtkwaliteit gemeente Amsterdam:

"Wij zijn hier met de hele afdeling; een bedrijfsuitje, ja. Ons doel is om in 2015 de lucht in Amsterdam schoon te hebben. Met de grote verkeersaders om onze stad, loont het de moeite om in te zetten op elektrisch verkeer. Hier op de beurs van Ecomobiel vinden wij allerlei partijen die daarbij voor ons interessant kunnen zijn: aanbieders van vervoermiddelen, laadpunten en omringende

technologie. Wij hebben inmiddels de infrastructuur, nu kijken we naar volgende stappen. Als we hier slimme en betaalbare oplossingen kunnen vinden, dan graag."

Wijnand Stinissen, beleidsmedewerker fysieke leefomgeving gemeente Lelystad:

"Ik kom hier vooral om te netwerken en om de verhalen van de andere te horen. En straks rondkijken naar nieuwe technologie. Het is goed dat zoveel mensen van gemeenten hier naartoe zijn gekomen, dan kunnen we samen ons geluid laten horen aan de Taskforce, nu we geen beroep meer kunnen doen op E-laad. Voor de toekomst van het elektrisch vervoer zou het goed zijn als de overheid de komende jaren eens wat consistent is in haar beleid."

Wouter Schrier, adviseur verkeer en vervoer gemeente Almere:

"Een mooie dag, toch? Voor iedereen die met EV bezig is de *place to be*, met alle techniek op de beurs en de collega's hier in de zaal. Ik heb vanmorgen veel tips gehoord van anderen, waar ik zelf misschien ook wat mee kan doen: over handige apps en ict-toepassingen waarmee je de drempel kunt verlagen voor elektrisch rijden. En ik denk dat ik de nog uitstaande aanvragen voor E-laad maar doorstuur naar de Taskforce."